

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการประกอบธุรกิจและกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีการวางแผนเพื่อการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มศึกษา
2. เครื่องมือในการศึกษา
3. การสร้างเครื่องมือในการศึกษา
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. ตรวจสอบข้อมูล
6. วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มศึกษา

ในการศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดแหล่งข้อมูลและกลุ่มผู้ศึกษา ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้านแนวคิดและกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง จากกลุ่มศึกษา ดังนี้

1.1 ประธานกลุ่ม จำนวน 1 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา สภาพของกลุ่ม และกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ในกระบวนการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม

1.2 คณะกรรมการและตัวแทนสมาชิก ได้แก่ รองประธาน เหนียวณี เลขานุการ กรรมการฝ่ายปลูกฝ้าย ฝ่ายปั่นฝ้าย ฝ่ายย้อมสีและควบคุมคุณภาพ ฝ่ายทอผ้า ทั้งหมดจำนวน 8 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา สภาพของกลุ่มและกระบวนการ การจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม

จังหวัดลำปาง ในกระบวนการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม

1.3 วิทยากรอิสระที่ปรึกษาประจำกลุ่ม และผู้ตรวจสอบคุณภาพจากบริษัท อุซามุโร อุซาโต จำกัด จำนวน 1 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของกลุ่มและการส่งเสริมแนวคิดการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ดูบแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ในกระบวนการจัดการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม

1.4 ลูกค้า ซึ่งเป็นลูกค้าประจำรายใหญ่ที่มีการสั่งผลิตทุกเดือน จำนวน 2 แห่ง คือ เจ้าของบริษัทมิยูกิ ทาคาฮาชิ จำกัด จำนวน 1 คน และตัวแทนบริษัทอุซามุโร อุซาโต จำกัด จำนวน 1 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิด ทักษะและความพึงพอใจในกระบวนการจัดการสินค้าและการให้บริการของธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ดูบแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

1.5 ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ คือ พัฒนาการประจำอำเภอเสริมงาม จำนวน 1 คน หัวหน้าชุมชน คือผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คนและชาวบ้านนาเดาที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ความพึงพอใจ ผลกระทบด้านดี ด้านเสีย และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนจากกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ดูบแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการ ธุรกิจเชิงอนุรักษ์เพื่อสังคม กระบวนการทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ และงานวิจัยของบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจ

เครื่องมือในการศึกษา

การศึกษานี้ มีวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ ดังนี้

1. การสังเกต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการลงพื้นที่และเครื่องบันทึกภาพนิ่ง ในด้าน

- 1.1 บริบทของกลุ่ม ลูกค้าและชุมชน
- 1.2 สภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่ม
- 1.3 กระบวนการจัดการของกลุ่มตามแนวคิดเชิงอนุรักษ์
- 1.4 ผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2. การสัมภาษณ์ 2 แบบโดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เครื่องบันทึกภาพนิ่งและเครื่องบันทึกเสียงดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการนัดหมายกับ กลุ่มศึกษาล่วงหน้าและใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับประธานกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเคา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 4 ตอนเกี่ยวกับ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 ความเป็นมาของกลุ่มและสภาพการประกอบธุรกิจของกลุ่ม
- ตอนที่ 3 กระบวนการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม
- ตอนที่ 4 ผลกระทบเกี่ยวกับธุรกิจเชิงอนุรักษ์ต่อตนเอง กลุ่มสมาชิก ชุมชน ลูกค้าและสิ่งแวดล้อม

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับวิทยากรอิสระผู้ดูแล ที่ปรึกษาประจำกลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเคา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 4 ตอนเกี่ยวกับ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 การสนับสนุนการประกอบธุรกิจของกลุ่มตามแนวคิดธุรกิจเชิงอนุรักษ์
- ตอนที่ 3 ทักษะการส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์
- ตอนที่ 4 ทักษะการคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับลูกค้าประจำกลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเคา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง แบ่งเป็น 3 ตอนเกี่ยวกับ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทางธุรกิจ
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับธุรกิจเชิงอนุรักษ์
- ตอนที่ 3 ทักษะและด้านความพึงพอใจในกระบวนการจัดการ สินค้าและการใช้บริการจากธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเคา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง

ฉบับที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ หัวหน้าชุมชน และชาวบ้านนาเดาที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง แบ่งเป็น 2 ตอนเกี่ยวกับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ทักษะ ทักษะ ความพึงพอใจ ผลกระทบด้านดี ด้านเสีย และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในชุมชนจากกระบวนการจัดการธุรกิจเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มทอผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ “ตูปแก้วมา” บ้านนาเดา อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง

2.2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ สำหรับทุกกลุ่มศึกษา โดยการใช้การพูดคุยสนทนาแบบทั่วไปเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมใน 3 ด้าน ดังนี้

2.2.1 สภาพการประกอบธุรกิจเชิงอนุรักษ์

2.2.2 กระบวนการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาดและด้านจริยธรรม

2.2.3 แนวความคิด ทักษะ ทักษะ ผลกระทบต่อกลุ่มสมาชิก ชุมชนและสิ่งแวดล้อม

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทและสภาพที่เป็นจริงของแหล่งข้อมูล
3. ประมวลข้อมูลที่ได้ ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการเสนอแนะ มาทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเตรียมตัวภาคสนาม เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นบุคลากรที่ทำงานกับบริษัทชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นลูกค้าประจำของแหล่งข้อมูล อีกทั้งรู้จักกับวิทยากรอิสระประจำกลุ่มซึ่งเป็นตัวกลางในการเข้าถึงกลุ่ม ทำให้สนิทสนมคุ้นเคยกับกลุ่มศึกษาได้รวดเร็ว ผู้ศึกษาต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินการศึกษาให้กลุ่มศึกษาทราบ นอกจากนี้ผู้ศึกษาต้องทำความคุ้นเคยกับหน่วยงานราชการ หัวหน้าชุมชนและชาวบ้านที่อาศัยบริเวณใกล้เคียงและทำการสังเกตบริบท เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการเก็บข้อมูลจริง (ระยะเวลา เม.ย-พ.ค 2551)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ตามวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การสังเกต ตลอดระยะเวลาที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับทุกกลุ่มศึกษา

(ระยะเวลา เม.ย-ต.ค 2551)

2.2 การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ มีการนัดหมายเป็นช่วงเวลา และทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามลำดับของกลุ่มศึกษา (ระยะเวลา ก.ค-ต.ค 2551)

2.3 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ตามวาระที่มีกิจกรรมหรือมีการพูดคุยกับกลุ่มศึกษา

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล ผู้ศึกษาจะกระทำไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) นิศา ชูโต (2548, หน้า 9) ซึ่งเป็น การตรวจสอบแหล่งที่มาต่างๆ ของข้อมูลและข้อมูลหลายๆ คนที่ต่างกัน ว่ามีความถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วได้นำข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์สำหรับประธานกลุ่ม คณะกรรมการ วิทยากรอิสระประจำกลุ่ม ลูกค้า พัฒนาการ หัวหน้าชุมชนและชาวบ้าน มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วจัดหมวดหมู่ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและสรุปผลด้วยการบรรยาย